

I. Nhận xét

Câu 1 (trang 104 sgk Tiếng Việt 5):

Trong số các từ xưng hô được in đậm dưới đây, những từ nào chỉ người nói? Những từ nào chỉ người nghe? Từ nào chỉ người hay vật được nhắc tới?

Ngày xưa có cô Hơ Bia đẹp nhưng rất lười, lại không biết yêu quý cơm gạo. Một hôm, Hơ Bia ăn cơm để cơm đổ vãi lung tung. Thấy vậy, cơm hỏi:

- **Chị** đẹp là nhờ cơm gạo, sao **chị** khinh rẻ **chúng tôi** thế?

Hơ Bia giận dữ:

- **Ta** đẹp là do công cha công mẹ, chứ đâu nhờ **các người**.

Nghe nói vậy, thóc gạo tức lắm. Đêm khuya, chúng rủ nhau bỏ cả vào rừng.

Theo TRUYỆN CỔ Ê-ĐÊ

Trả lời:

- Từ chỉ người nói: chúng tôi, ta.

- Từ chỉ người nghe: chị, các người.

- Từ nào chỉ người hay vật mà câu chuyện hướng tới: chúng.

Câu 2 (trang 105 sgk Tiếng Việt 5):

Theo em, cách xưng hô của mỗi nhân vật ở đoạn văn trên thể hiện thái độ của người nó như thế nào?

Trả lời:

- Thái độ của nhân vật "cơm": nhẹ nhàng, trách móc.

- Thái độ của Hơ Bia: giận dữ, coi thường, khinh bạc.

Câu 3 (trang 105 sgk Tiếng Việt 5):

Tìm những từ em vẫn dùng để xưng hô:

Trả lời:

* Với thầy cô giáo:

- Em thưa thầy.

- Em thưa cô.

* Với bố, mẹ:

- Con thưa bố.

- Con thưa mẹ.

* Với anh, chị, em:

- Anh ơi...

- Chị ơi...

- Em ơi...

* Với bạn bè:

- Tôi, tớ, cậu, chúng mình, chúng tôi, chúng tớ...

II. Phần luyện tập**Câu 1 (trang 106 sgk Tiếng Việt 5):**

Tìm các đại từ xưng hô ở từng ngôi và nhận xét về thái độ, tình cảm của nhân vật khi dùng từ đó trong đoạn văn sau:

Trời mùa thu mát mẻ. Trên bờ sông, Rùa đang cố sức tập chạy, Thỏ trông thấy mỉa mai Rùa:

- Đờ chậm như sên. Mi mà cũng đòi tập chạy à?

Rùa đáp:

- Anh đừng giễu tôi, Anh với tôi thử chạy thi coi ai hơn?

Thỏ vênh tai lên tự đắc:

- Được, được! Mi dám chạy thi với ta sao? Ta chấp mi một nửa đường đó!

Rùa và Thỏ

Trả lời:

Ngôi thứ nhất : Tôi, ta.

Ngôi thứ hai: Mi, anh.

Thái độ của Thỏ: tự đắc, chủ quan, coi thường Rùa.

Thái độ của Rùa: tự tin, đúng mực trong ứng xử.

Câu 2 (trang 106 sgk Tiếng Việt 5):

Chọn các đại từ xưng hô tôi, nó, ta điền vào ô trống thích hợp:

Bồ Chao hết hoảng kể với các bạn:

(1) và Tu Hú bay dọc một con sông lớn, chợt Tu Hú gọi: "Kìa, hai cái trụ chống trời". (2) ngược nhìn lên. Trước mắt (3) là những ống thép dọc ngang nối nhau vút tận mây xanh. (4) tựa như một cái cầu xe lửa đồ sộ không phải bắc ngang sông, mà dựng đứng lên trời cao.

Thấy vậy, Bồ Các mới à lên một tiếng rồi thông thả nói:

(5) cũng từng bay qua chỗ hai cái trụ đó, (6) cao hơn tất cả những ống khói, những trụ buồm, cột điện mà (7) thường gặp. Đó là hai trụ điện cao thế mới xây dựng.

Mọi người hiểu rõ sự thực, sung sướng thở phào. Ai nấy cười to vì thấy Bồ Chao đã quá sợ sệt.

Theo Võ Quảng

Trả lời:

Gợi ý: 1: tôi; 2: tôi; 3: tôi; 4: nó; 5: tôi; 6: nó; 7: ta